

Asia: VN/12724/2021-LVM-98

Lausuntopyyntö tieliikenteen automaation edellyttämiä lainsäädäntömuutoksia koskevasta arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo.lvm@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö 28.3.2024, VN/12724/2021-LVM-98

Arviomuistio Tieliikenteen automaation edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista

Posti Group Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua tieliikenteen automaation edellyttämiä lainsäädäntömuutoksia koskevasta arviomuistiosta. Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti hallitus edistää liikenne- ja logistiikka-alan digitalisaatiota ja automatisaatiota, uudenlaisten liiketoimintamallien syntymistä ja hyödyntämistä sekä liikennejärjestelmän tehokkuutta. Hallitusohjelmalla edistetään myös itseohjautuvien ajoneuvojen turvallista käyttöönottoa, mitä myös Posti Group Oyj Suomen suurimpana logistiikkayhtiönä kannattaa. On tärkeää, että liikenneturvallisuudesta huolehtiminen on kaiken sääntelykehityksen lähtökohta.

Arviomuistiossa kuvataan automaation lainsäädännön kehittymistä Wienin kansainvälisessä tieliikennesopimuksessa sekä EU- ja kansallisella tasolla. Lain tasolla tehtävät määrittelyt ovat yleisiä ja periaatteellisia. Automaattiselta ajojärjestelmältä edellytettäisiin kykyä noudattaa liikennesääntöjä, hoitaa dynaamiset ajotehtävät ja suoriutua kaikista liikennetapahtumista sekä

tarvittaessa pystyä saattamaan ajoneuvo turvalliseen tilaan. Näiden edellytysten todentaminen tehtäisiin ajoneuvon tyyppihyväksynnän yhteydessä.

Tieliikenteen automaation ja sen mahdollistavan sääntelyn epäsuorat yritysvaikutukset kohdistuvat henkilö- ja tavaraliikenteen kuljetusyrityksiin, jotka kehittävät palveluitaan teknologiaa hyödyntäen. On selvää, että toteutuakseen tieliikenteen automaatio vaatii laajaa jatkovalmistelua sekä kansainvälistä yhteistyötä.

Arviomuistion ehdotuksilla mahdollistettaisiin se, että ajoneuvon dynaamisesta hallinnasta vastaisi automaattinen ajojärjestelmä, joko koko ajoneuvon kulkemalla matkalla tai osalla siitä. Keskeinen muutos on yksittäiseen henkilöön eli kuljettajaan kohdistuvan seuraamusjärjestelmän muutos siten, että jatkossa seuraamukset kohdistuisivat automaattisen ajojärjestelmän taustalla olevaan organisaatioon. Sääntelyllä tulee määritellä selvästi, milloin automaattisen ajoneuvon dynaaminen hallinta on joko kuljettajalla tai automaattisella ajojärjestelmällä.

Automaation ja teknologian hyödyntämisen määrä kuljetusalalla lisääntyy jatkuvasti. Kuorma-autojen automaatio on jo käytössä yleiseltä liikenteeltä suljetuilla alueilla kuten teollisuudessa ja rakennustyömailla. Posti katsoo, että automaattinen liikenne loisi toimivia vaihtoehtoja rahdin ja kuorman kuljettamiseen ennalta määritellyllä alueella tai reitillä, jossa matkan lähtö- ja päätepiisteet ovat kiinteät.

Arviomuistiossa kiinnitetään huomiota siihen, että eri maissa on jo annettu tai on valmisteilla kansallista automaattisia ajoneuvoja koskevaa sääntelyä. Useilla logistiikkayrityksillä, myös Postilla, on rajat ylittäviä kuljetuksia. Ajoneuvotekniikan ja ajoneuvoteknisen sääntelyn kehittyessä olisi kuljetusyritysten näkökulmasta tärkeää, että oikeustila on selkeä sen suhteen, onko automaattinen ajaminen eri maissa mahdollista.

Liikenteen sujuvuus, reittien ja logistiikkaketjujen optimointi sekä reaaliaikainen liikenteenohjaus voivat tehostua automaatiokehityksen myötä, mikä tukee myös liikenteen päästötavoitteiden saavuttamista. Markkinat ajavat voimakkaasti fossiilitoman kuljettamisen suuntaan. Pitkien etäisyyksien maassa kuljetuskustannuksilla ja logistiikan tehokkuudella on iso merkitys Suomen talouskasvulle ja yritysten kilpailukyvyille. Liikennepolitiikassa tulee edetä johdonmukaisesti kohti fossiilitonta logistiikkaa. Katsomme myös, että automaattisten ajoneuvojen määrän lisääntyessä nousee myös tarve tehostaa teiden kunnossapitoa erityisesti päällysteiden ja tiemerkinöjen osalta sekä talviolosuhteissa.

Tieliikenteen automaation yleistyminen nostaa myös datan jakamiseen ja avoimuuteen liittyvät kysymykset. Tiedonkulun parantaminen logistiikkaketjussa hyödyttää kaikkia osapuolia. Logistiikan digitalisaatiota ja sen sääntelyä edistetään vaikuttavimmin yhteistyössä, markkinaehtoisesti ja

sopimukseen perustuen. Dataekosysteemin suunnittelussa, tiedon hyödyntämisessä sekä jakamisessa on otettava huomioon kilpailuoikeus, yritysten liikesalaisuudet sekä tietosuojaan liittyvät rajoitukset.

Tuotantokäytössä automaatio voi tuoda helpotusta myös globaaliin kuljettajapulaan. Kuljettajapulan on nähty pahenevan tulevina vuosina, sillä alan keski-ikä on korkea eikä uusia kuljettajia tule alalle. Kansainvälinen maantiekuljetusliitto IRU on ennustanut, että vuonna 2028 Euroopassa on 750 000 täyttämätöntä kuorma-auton kuljettajan työpaikkaa. Myös automaattisten ajoneuvojen yleistyessä tavaraliikenteessä tarvitaan osaavaa työvoimaa esimerkiksi rahdinkäsittelyssä ja tavaraa kuljettaviin automaattisiin ajoneuvoihin kohdistuvassa etähallinnassa ja -valvonnassa.

Kunnioitavasti,

Posti Group Oyj

Anna Storm

Johtaja, yhteiskuntasuhteet ja vastuullisuus

Storm Anna
Posti Group Oyj